

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   การจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน : กรณีศึกษา
ชุมชนลุ่มน้ำยาว อำเภอองาว จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน   นายประวิทย์ เรืองจรัส

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต   สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี   ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ   กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์   กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และที่ดินของชุมชนลุ่มน้ำยาว จังหวัดลำปาง แนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้

รูปแบบการวิจัยเป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน และหัวหน้าครอบครัวหรือประชากรทำงานที่สามารถให้ข้อมูลได้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำยาว อำเภอองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 97 คน จากจำนวนประชากร 123 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลให้โปรแกรมสถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลการวิเคราะห์ห้บรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนลุ่มน้ำยาว มีลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ชุมชนสามารถแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพดิน การปรับปรุงดินอันเนื่องมาจากป่าถูกทำลายจากบุคคลภายนอก แนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้นั้นควรอาศัยระบบเครือข่ายทางสังคมและความสัมพันธ์กันภายในชุมชนเดียวกัน ให้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่น ผ่านพิธีกรรมและความเชื่อดั้งเดิมที่มีต่อป่า มีการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นระบบและถ่ายทอดต่อเนื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไปยังชุมชนใกล้เคียง ได้อย่างผลมกมกลื่น ชุมชนในลุ่มน้ำยาว มีการเคารพระเบียบที่ร่วมกันตั้งขึ้น ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

Independent Study Title Forest Resources Management by Community :
A Case Study of the Ngao Watershed's Communities
Amphoe Ngao, Changwat Lampang

Author Mr. Prawit Ruangjarus

M.A. Man and Environment Management

Examining Committee :

Assoc. Prof. Prayad Pandee	Chairman
Prof. Dr. Manat Suwan	Member
Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Member

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the beneficial use of natural forest and land management by Ngao Village community, in the Ngao watershed area, and to find out the appropriate measures and pattern of natural forest management.

The research was conducted in an integrated form of quantitative and qualitative natures. Data were collected from selected 97 out of 123 key informants and heads or members in a group of five Ngao Watershed's communities, Amphoe Ngao, Changwat Lampang.

The instruments used consisted of a set of questionnaires interviews and non-participant observations. Data analysis was conducted by using frequency distribution, arithmetic means, standard deviation, and description.

The research findings showed that Ngao Watershed's communities were socially and culturally similar to other villages in this zone. The communities could solve their problem of soil erosion, according to the woodland being destroyed by the outsiders.

Additionally, the appropriate measures and pattern of forest management should consider the application of social network, kinship system, and knowledge transfers continuously.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University